Dosarul nr.21rji-59/2025 *Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)*
(1-25099452-21rji-18092025) *Judecătorul Vladislav NEGRU*

D E C I Z I E
În numele Legii

30 decembrie 2025 municipiul Chișinău

COLEGIUL PENAL AL CURȚII DE APEL CENTRU

Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător Marcel JUGANARI
Judecătorii Adrian CERBU și Marcel POPESCU

judecând în ordine de recurs, fără prezența părților, cererea de recurs declarată de avocatul Eduard CALMAȚUI, în interesul condamnatului CUPCEA Grigore, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 28 august 2025, pronunțată la examinarea cererii avocatului Eduard CALMAȚUI, în interesele condamnatului Grigore CUPCEA, cu privire la aplicarea prevederilor art.92 Cod penal în privința ultimului, cu înlocuirea părții neexecutate din termenul de 9 ani de închisoare, cu o pedeapsă mai blândă, sub formă de amendă,

termenii de examinare a cauzei:
instanța de fond: 11.07.2025 – 28.08.2025,
instanța de recurs: 18.09.2025 – 30.12.2025,
procedura de notificare a fost legal executată, -

A C O N S T A T A T:

1. La data de 10.07.2025, avocatul Eduard CALMAȚUI, în interesele condamnatului Grigore CUPCEA, a depus o cerere cu privire la aplicarea prevederilor art.92 Cod penal, în privința ultimului, cu înlocuirea părții neexecutate din termenul de 9 ani de închisoare, cu o pedeapsă mai blândă, sub formă de amendă.

În motivarea cererii partea apărării, a invocat că la data de 03.07.2025, condamnatul Grigore CUPCEA a depus o cerere prin care a solicitat: adoptarea unei hotărâri privind înaintarea demersului în instanța de judecată cu propunerea pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blânda, sub forma amenzii.

Reiterează că potrivit răspunsului nr.5C-474/25 din 07.07.2025, emis de către

Administrația Națională a Penitenciarelor, Penitenciarul 9 Pruncul, organul de punere în aplicare a pedepsei privative de libertate a menționat că se află în imposibilitate de a înainta în instanță un demers de aplicare a art.92 Cod penal, or, în raport cu Grigore CUPCEA se aplică prevederile Legii nr.69 din 04 aprilie 2025. Astfel, dat fiind faptul că a fost respectată procedura prealabilă, iar răspunsul oferit este unul negativ pentru condamnatul Grigore CUPCEA, au depus prezenta cerere.

Invocă că în speță dispozițiile art.69 din 04.04.2025 sunt aplicate eronat în raport cu Grigore CUPCEA, iar răspunsul nr.5 C-474/25 din 07.07.2025, emis de către Administrația Națională a Penitenciarelor, este neîntemeiat din următoarele considerente.

Astfel, reiterând prevederile art.1, art.2 și art.3 din Legea nr.69 din 04.04.2025 pentru interpretarea art.7 din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, consideră că administrația penitenciarului a interpretat greșit dispozițiile acesteia când a retras demersul de aplicare a prevederilor art.92 Cod penal.

Or, Grigore CUPCEA nu a fost condamnat la detențiune pe viață, ci a fost condamnat în baza art.190 alin.(5) Cod penal, la o pedeapsă de 9 ani închisoare, astfel nu există dubii că aplicarea art.92 din Codul penal în privința lui Grigore CUPCEA este legal posibilă, fiind prezente cumulative toate condițiile necesare: executarea a cel puțin 2/3 din pedeapsă și comportamentul pozitiv.

În continuare, reiterând prevederile art.16, art.92, art.62 Cod penal, constată că Grigore CUPCEA a executat minimul legal obligatoriu al pedepsei, ceea ce îl face eligibil pentru analizarea unei măsuri alternative.

Deci, cu referire la comportament exemplar în detenție, drept calitate prevăzută de lege, indică că condamnatul a avut un comportament pozitiv pe parcursul executării pedepsei, nu a fost sancționat disciplinar, a respectat regulamentele penitenciarului, a colaborat cu personalul instituției și a participat activ la activități educative sau de reintegrare socială, nu are interes față de băuturile alcoolice, substanțele narcotice. Acest comportament arată că pedeapsa și-a atins scopul corectiv și preventiv, după cum rezultă expres din extrasul din procesul verbal nr. 12 al ședinței Comisiei speciale a Penitenciarului nr.9 Pruncul din 14 septembrie 2022.

La fel, reține că condamnatul Grigore CUPCEA a participat la programe de reabilitare. Dacă persoana a urmat cursuri de calificare, educație civică sau alte programe de reintegrare în penitenciar, acestea indică dorința reală de reintegrare socială și de a nu mai comite fapte similare.

Lipsa riscului de recidivă a fost confirmat chiar de către Comisia specială a Penitenciarului nr. 9 Pruncul după evaluarea conduitei și atitudinii actuale a condamnatului. Acest element definitoriu justifică înlocuirea pedepsei cu una mai blândă, or, reintegrarea unei astfel de persoane, nu ar prezenta un pericol social.

Fără dubii, se poate de stabilit că atitudinea corespunzătoare a condamnatului în cadrul perioadei de detenție vorbește direct despre regretul sincer, exprimarea remușcării față de fapta comisă și asumarea responsabilității sunt dovezi clare ale schimbării de atitudine și

conștientizării gravității faptelor.

Suplimentar, accentuează că condamnatul beneficiază de sprijin din partea familiei, are un loc de muncă sau o ofertă de angajare și un domiciliu stabil, are un copil minor la întreținere pe nume ***** CUPCEA, născut la *****. Aceste aspecte sunt esențiale pentru reintegrarea cu succes în societate și reduc riscul de reintrare în sfera infracțională.

Având în vedere că condamnatul Grigore CUPCEA a executat pedeapsa minimă prevăzută de lege pentru a putea fi aplicat art. 92 Cod penal, a manifestat un comportament exemplar pe durata detenției, a participat activ la programe de reabilitare și reintegrare, a dovedit lipsa riscului de recidivă, regretă sincer față de fapta comisă și beneficiază de sprijin social și familial, consideră că sunt întrunite în mod clar toate condițiile legale și morale pentru admiterea cererii de înlocuire a pedepsei rămase neexecutate cu o măsură mai blândă.

În contextul celor expuse solicită admiterea cererii integral, cu aplicarea prevederilor art.92 Cod penal în privința lui Grigore CUPCEA, cu înlocuirea părții neexecutate din termenul de 9 ani de închisoare, cu o pedeapsă mai blândă, sub formă de amendă.

Ulterior, de către avocatul Eduard CALMAȚUI, în interesele lui Grigore CUPCEA, a fost depusă cererea de concretizare a pretențiilor, solicitând adoptarea unei hotărâri privind înaintarea demersului în instanța de judecată cu propunerea pentru înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă în privința condamnatului Grigore CUPCEA, sub forma amenzii.

Motivele de fapt și de drept fiind similare celor din cererea inițială depusă la 10.07.2025 de către avocatul Eduard CALMAȚUI, în interesele lui Grigore CUPCEA.

2. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 28 august 2025 s-a respins cererea avocatului Eduard CALMAȚUI, în interesele condamnatului Grigore CUPCEA, cu privire la aplicarea prevederilor art.92 Cod penal în privința ultimului, cu înlocuirea părții neexecutate din termenul de 9 ani de închisoare, cu o pedeapsă mai blândă, sub formă de amendă, ca fiind neîntemeiată.

3. Împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 28 august 2025 a declarat recurs avocatul Eduard CALMAȚUI în interesul condamnatului CUPCEA Grigore prin care solicită casarea încheierii recurate, ca fiind neîntemeiată, cu emiterea unei decizii privind admiterea cererii avocatului Eduard CALMAȚUI din 10.07.2025, în interesul condamnatului CUPCEA Grigore, privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă în privința condamnatului CUPCEA Grigore, sub forma amenzii.

În susținerea poziției sale a invocat drept temei că în speță dispozițiile art.69 din 04 aprilie 2025 sunt aplicate eronat în raport cu CUPCEA Grigore.

Reiterează că potrivit art. 1Interdicția pentru anumite beneficii și anume, persoanele care aveau o condamnare la detențiune pe viață și, în baza Legii amnistiei nr. 243/2021, li s-a comutat (înlocuit) această pedeapsă cu o pedeapsă mai ușoară (ex: închisoare 30 ani), nu mai pot: fi liberate condiționat, conform art. 91 din Codul penal și nici nu pot primi o pedeapsă mai ușoară pentru restul rămas, conform art. 92 din Codul penal.

Susține că articolul 2 al aceleași legi analizate menționează că dispozițiile ei se aplică retroactiv. Cu alte cuvinte, legea se aplică și celor care deja au fost: eliberați condiționat sau au primit o pedeapsă mai blândă pentru partea rămasă din pedeapsă, dacă anterior au beneficiat de comutarea detențiunii pe viață în închisoare în baza Legii amnistiei din 2021.

Finalmente, examinând conținutul art. 3 din legea în cauză, deduce că se aplică și pentru dosarele aflate în curs. Procedura pentru amnistie e încă în desfășurare sau se analizează încă posibilitatea de liberare condiționată / pedeapsă mai blândă. Deci chiar dacă nu s-a luat încă o decizie, legea se aplică retroactiv și blochează orice astfel de beneficii.

Revenind la circumstanțele speței, accentuează că Legea nr. 69/2025 nu se aplică în cazul lui CUPCEA Grigore, iar administrația penitenciarului a interpretat greșit dispozițiile acesteia când a retras demersul de aplicare a art. 92 Cod penal.

După cum a explicat, Legea nr. 69/2025 se aplică doar persoanelor: condamnate inițial la detențiune pe viață, cărora li s-a comutat pedeapsa (schimbată) în închisoare, în baza Legii nr. 243/2021 privind amnistia. Pentru aceste categorii de persoane, legea interzice eliberarea condiționată sau înlocuirea pedepsei rămase cu una mai blândă (art. 91 și 92 CP).

Reiterează că CUPCEA Grigore nu a fost condamnat la detențiune pe viață, or acesta a fost condamnat conform art. 190 alin. (5) Cod penal - escrocherie în proporții deosebit de mari, în baza căreia a primit o pedeapsă de 9 ani închisoare, nicidecum detențiune pe viață. I s-a aplicat Legea amnistiei din 2021, dar i s-a redus pedeapsa cu 1/4, nu i s-a comutat o pedeapsă pe viată.

Concluzionează că nu există dubii că aplicarea art.92 Cod penal este legal posibilă în cazul lui CUPCEA Grigore fiind prezente cumulative toate condițiile necesare: executarea a cel puțin 2/3 din pedeapsă și comportament pozitiv.

Susține că în speță este posibilă înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă

Stipulează că condamnatul CUPCEA Grigore ispășește pedeapsa pentru comiterea infracțiunii prevăzută la art.190 alin. (5) Cod penal, a executat minimul legal obligatoriu al pedepsei, ceea ce îl face eligibil pentru analizarea unei măsuri alternative. Aceasta demonstrează respectarea termenelor legale și constituie o bază obiectivă pentru solicitare.

Susține că condamnatul a avut un comportament pozitiv pe parcursul executării pedepsei, nu a fost sancționat disciplinar, a respectat regulamentele penitenciarului, a colaborat cu personalul instituției și a participat activ la activități educative sau de reintegrare socială, nu are interes față de băuturile alcoolice, substanțele narcotice. Acest comportament arată că pedeapsa și-a atins scopul corectiv și preventive, după cum rezultă expres din Extrasul din Procesul-verbal nr. 12 al ședinței Comisiei speciale a Penitenciarului nr.9 Pruncul din 14 septembrie 2022.

Condamnatul CUPCEA Grigore a participat la programe de reabilitare. Dacă persoana a urmat cursuri de calificare, educație civică sau alte programe de reintegrare în penitenciar, acestea indică dorința reală de reintegrare socială și de a nu mai comite fapte similare.

Lipsa riscului de recidivă a fost confirmat chiar de către Comisia specială a Penitenciarului nr. 9 Pruncul după evaluarea conduitei și atitudinii actuale a condamnatului. Acest element

definitoriu justifică înlocuirea pedepsei cu una mai blândă, or reintegrarea unei astfel de persoane, nu ar prezenta un pericol social.

Fără dubii, se poate de stabilit că atitudinea corespunzătoarea a condamnatului în cadrul perioadei de detenție vorbește direct despre regretul sincer, exprimarea remușcării față de fapta comisă și asumarea responsabilității sunt dovezi clare ale schimbării de atitudine și conștientizării gravității faptelor.

Accentuează că, condamnatul beneficiază de sprijin din partea familiei, are un loc de muncă sau o ofertă de angajare și un domiciliu stabil, la fel are la întreținere un copil minor, CUPCEA *****. Aceste aspecte sunt esențiale pentru reintegrarea cu succes în societate și reduc riscul de reintrare în sfera infracțională.

Finalmente, respectarea principiului umanismului penal, or, Codul penal promovează aplicarea pedepsei într-un mod proporțional, dar și adaptabil. Dacă scopul pedepsei a fost atins, o măsură alternativă poate răspunde mai bine principiilor de umanism și eficiență a reintegrării.

Având în vedere că condamnatul CUPCEA Grigore a executat pedeapsa minimă prevăzută de lege pentru a putea fi aplicate prevederile art. 92 Cod penal, a manifestat un comportament exemplar pe durata detenției, a participat activ la programe de reabilitare și reintegrare, a dovedit lipsa riscului de recidivă, regretă sincer față de fapta comisă și beneficiază de sprijin social și familial, consideră că sunt întrunite în mod clar toate condițiile legale și morale pentru admiterea cererii de înlocuire a pedepsei rămase neexecutate cu o măsură mai blândă. O astfel de soluție ar răspunde nu doar scopului preventiv și educativ al pedepsei, ci și principiilor de umanism, reintegrare și echitate promovate de legislația penală și practica judiciară actuală.

4. Potrivit prevederilor art.447 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, *(1) Recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. (2) Instanța de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.*

Reprezentantul instituției penitenciare, avocatul și condamnatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună referințe, prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Centru.

Totodată, Colegiul reține că participanții nu s-a folosit de dreptul acordat de a depune referință potrivit prevederilor art.447 alin.(2) Cod de procedură penală.

Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art.391 Cod de procedură penală, privind citarea participanților la proces, și ținând cont de faptul că, speța deferită justiției nu reprezintă o cauză de un interes deosebit pentru jurisprudență care ar impune prezența părților nemijlocit în ședință de judecată, prin prisma dispoziției generale din art.447 alin.alin.(1-2) Cod de procedură penală, a procedat la examinarea cauzei fără prezența părților, dar cu acordarea dreptului participanților la proces de a depune referințe.

5. Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, cercetând materialele cauzei, Colegiul penal al Curții de Apel Centru consideră necesar de a admite

recursul declarat de avocatul Eduard CALMAȚUI. în interesul condamnatului CUPCEA Grigore, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 28 august 2025, cu casarea integrală a încheierii și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de fond, în alt complet de judecată, reieșind din următoarele considerente.

6. În conformitate cu art.437 alin.(1), pct.4) Cod de procedură penală, *pot fi atacate cu recurs alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac*.

Conform art.448 alin.(1) Cod de procedură penală, *Judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs*.

Potrivit art.449 alin.(1), pct.2), lit.c) Cod de procedură penală, *Judecând recursul, instanţa admite recursul, casând hotărârea, parţial sau integral, şi ia una din următoarele soluţii dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare.*

7. Din materialele cauzei, instanța de recurs reține că prin sentința Judecătoriei Orhei din 03.11.2015, Grigore CUPCEA a fost achitat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Potrivit deciziei Curții de Apel Chișinău din 25.04.2016, a fost admis integral apelul procurorului, a fost casată integral sentința Judecătoriei Orhei din 03.11.2015 și pronunțată o nouă hotărâre prin care Grigore CUPCEA a fost recunoscut vinovat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 9 (nouă) ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.

La data de 27.09.2021, Grigore CUPCEA a fost reținut de către organul de urmărire penală în persoana ofițerului de investigații SII a IP Râșcani, mun.Chișinău, inspector superior Tatiana SANDU, în temeiul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25.04.2016.

Potrivit încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 12.12.2022, s-a dispus: „Se admite demersul Penitenciarului nr.9 Pruncul, cu privire la aplicarea prevederilor art.7 alin.(1), lit.b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021 în privința condamnatului Grigore CUPCEA. În temeiul art.7 alin.(1) lit.b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr.243 din 24 decembrie 2021, se reduce condamnatului Grigore CUPCEA pedeapsa de 9 (nouă) ani închisoare, stabilită prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2016, cu o pătrime (1/4)”.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 25.03.2024 s-a dispus: „Se admite plângerea avocatului Ioana ROIBU, în interesele condamnatului Grigore CUPCEA, împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Se constată faptul că condamnatul Grigore CUPCEA, a fost deținut în Penitenciarul nr.9 Pruncul, pe o perioadă totală de 875 zile, în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenția pentru

apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale. Se reduce pedeapsa condamnatului Grigore CUPCEA, pentru perioada de 875 (opt sute șaptezeci și cinci) zile, în care s-a aflat în detenție în Penitenciarul nr.9 Pruncul, cu reducerea a 176 (o sută șaptezeci și șase) zile. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Grigore CUPCEA, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din data de 25.04.2016, de 9 ani, se reduce cu 176 (o sută șaptezeci și șase) zile".

Prin răspunsul înregistrat cu nr.5/C-474/25 din 07.07.2025, condamnatul Grigore CUPCEA a fost informat de către directorul Penitenciarului nr. 9 Pruncul, comisar-șef de justiție, Eduard TIMOFEI, cu referire la faptul că: „*Petiția dumneavoastră adresată directorului Penitenciarului nr. 9 Pruncul, înregistrată cu nr. C-474/25 din 03.07.2025, prin care a-ți solicitat examinarea în cadrul Comisiei penitenciarului posibilitatea înaintării în instanța de judecată a unui demers cu privire la aplicarea prevederilor art.92 CP RM, a fost examinată. La data de 05 aprilie 2025 a fost publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.173-174, Legea nr. 69 din 04 aprilie 2025 pentru interpretarea articolului 7 din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova în raport cu articolele 91 și 92 din Codul Penal nr. 985/2002. În urma intrării în vigoare a Legii nr. 69/2025, condamnaților cărora li s-au aplicat prevederile art. 7 al Legii nr. 243/2021 nu le sunt aplicabile prevederile articolelor 91 și 92 din Codul Penal nr. 985/2002. Articolul III al Legii nr. 69/2025 stipulează că, prevederile prezentei legi sunt aplicabile inclusiv și față de persoanele cărora procedurile extrajudiciare și judiciare legate de aplicarea Legii nr. 243/2021 și de aplicarea liberării condiționate înainte de termen sau de aplicarea înlocuirii părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă au fost inițiate până la intrarea în vigoare a prezentei legi". În contextul celor expuse supra, vă informăm ca, la moment,* ***administrația Penitenciarului nr. 9 Pruncul se află în imposibilitate de a examina posibilitatea înaintării în instanța de judecată a unui demers cu privire la aplicarea prevederilor art. 92 CP RM deoarece, vă sunt aplicabile prevederile Legii nr. 69 din 04 aprilie 2025, intrată în vigoare la data de 05 aprilie 2025***". La fel partea petiționară a fost informată că, „*prezentul răspuns nu constituie act individual administrativ în sensul art. 10 din Codul administrativ, iar actele organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate (închisoare, detenţiune pe viaţă), pot fi contestate numai în ordinea prevăzută de art. 473/1 din Codul de procedură penală*".

8. În conformitate cu art.92 Cod penal, *(1) În privinţa persoanelor care execută pedeapsa cu închisoare, instanţa de judecată, ţinînd cont de comportarea lor în timpul executării pedepsei, poate pronunţa o încheiere cu privire la înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă, cu condiţia reparării integrale a daunelor cauzate de infracţiunea pentru care persoana a fost condamnată, cu excepţia cazului când dovedeşte că nu a avut nicio posibilitate să le repare. Totodată, persoana poate fi liberată, în întregime sau parţial, de la pedeapsa complementară. (2) Înlocuirea părţii neexecutate a pedepsei cu o pedeapsă mai blîndă poate fi aplicată numai după ce condamnatul a executat efectiv cel puţin o treime din termenul de pedeapsă pentru o infracţiune uşoară sau mai puţin gravă, jumătate din termenul de*

pedeapsă pentru o infracţiune gravă şi cel puţin două treimi din termenul de pedeapsă pentru o infracţiune deosebit de gravă sau excepţional de gravă. (3) La înlocuirea părţii neexecutate a pedepsei cu o pedeapsă mai blîndă, instanţa de judecată poate alege orice pedeapsă mai blîndă, din cele specificate la art.62, în limitele prevăzute pentru fiecare categorie de pedepse. (3[1]) În privinţa persoanelor care execută pedeapsa detenţiunii pe viaţă, înlocuirea părţii neexecutate a pedepsei cu o pedeapsă mai blândă poate fi dispusă numai după ce condamnatul a executat cel puţin 30 de ani de închisoare, fără a se lua în calcul compensarea privilegiată a zilelor de muncă şi alte instrumente de reducere a pedepsei, iar instanţa de judecată, în baza unei evaluări care ia în considerare realizarea programului individual de executare a pedepsei, manifestarea unui comportament corespunzător pe durata detenţiei, implicarea activă în activităţi remunerate sau neremunerate, cu excepţia situaţiilor în care acest lucru nu depinde de voinţa persoanei, repararea integrală a daunelor cauzate de infracţiunea pentru care persoana a fost condamnată, cu excepţia cazurilor în care dovedeşte imposibilitatea de a le repara, precum şi un risc scăzut de recidivă, constată că menţinerea pedepsei iniţiale nu mai este necesară şi că există premisele reale pentru reintegrarea socială a persoanei condamnate. (3[2]) La înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă neprivativă de libertate în condiţiile alin.(3[1]) din prezentul articol, instanţa de judecată, în funcţie de categoria pedepsei mai blânde aplicate, dispune aplicarea unei perioade de probaţiune sau, după caz, a unui termen de probă şi îl obligă pe condamnat să îndeplinească una sau mai multe dintre obligaţiile prevăzute la art.90 alin.(6). De la data înlocuirii părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă neprivativă de libertate, condamnatul este supus de către organul de probaţiune unui termen de supraveghere de 10 ani. (4) La înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă, instanţa de judecată îl poate obliga pe condamnat să îndeplinească obligaţiile prevăzute la art.90 alin.(6) în termenul de pedeapsă, la care a fost condamnat, rămas neexecutat.

9. Colegiul penal notează că în conformitate cu art.471 alin. (1) Cod de procedură penală, *Chestiunile specificate la art.469 alin.(1) pct.5), 11) şi 14) din prezentul cod se soluţionează de către judecătorii instanţei de drept comun, după caz, de judecătorul de instrucţie din cadrul Colegiului specializat anticorupţie al Judecătoriei Chişinău, iar chestiunile prevăzute la celelalte puncte ale art.469 alin.(1) din prezentul cod se soluţionează de către judecătorul de instrucţie, după caz, de Colegiul specializat anticorupţie al Judecătoriei Chişinău, la demersul instituţiei care pune în executare pedeapsa, la cererea condamnatului sau a apărătorului acestuia ori, după caz, la demersul procurorului care exercită supravegherea organului sau instituţiei care pune în executare pedeapsa. Soluţionarea de către instanţa de judecată a chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1) şi 2) din prezentul cod se efectuează în condiţiile prevăzute la art.266 şi 267 din Codul de executare al Republicii Moldova nr.443/2004 şi numai după respectarea procedurii extrajudiciare stabilite. În cazul soluţionării chestiunilor prevăzute la art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4), 7)?9) din prezentul cod, instituţia care pune în executare pedeapsa este obligată să prezinte raportul de evaluare privind comportamentul condamnatului, iar în cazul soluţionării chestiunii prevăzute la art.469 alin.(1) pct.3) din prezentul cod ? şi*

raportul medical respectiv. În şedinţa de judecată se citează autorul demersului cu privire la soluţionarea chestiunii solicitate.

10. În conformitate cu art.266 alin.alin.(1), (3) Cod de Executare, *(1) În cazul în care condamnatul întruneşte condiţiile prevăzute în art.91 şi 92 din Codul penal, administraţia locului de deţinere sau comandamentul militar, după caz, adoptă, în termen de o lună, o hotărâre privind propunerea pentru liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă sau privind refuzul în acest sens. (3) În cazul în care administraţia locului de deţinere sau comandamentul militar, după caz, refuză să propună liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, condamnatul poate înainta un demers pentru liberare sau înlocuire nemijlocit în instanţa de judecată.*

Iar, potrivit art.267 alin.(1) Cod de Executare, (1) *La demersul pentru liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă* ***se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt invocate şi, după caz, calculul zilelor conform compensării privilegiate a zilelor de muncă.*** *Demersul se judecă în condiţiile Codului de procedură penală. (2) În cazul în care instanţa de judecată respinge demersul pentru liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen sau pentru înlocuirea părţii neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blîndă, depunerea repetată a demersului poate avea loc după înlăturarea motivelor de fapt şi/sau de drept invocate de instanţă la respingerea demersului, dar nu mai devreme de 6 luni de la data rămînerii definitive a hotărîrii.*

11. Din conținutul încheierii contestate, instanța de fond a respins cererea avocatului Eduard CALMAȚUI, în interesele condamnatului Grigore CUPCEA, cu privire la aplicarea prevederilor art.92 Cod penal în privința ultimului, cu înlocuirea părții neexecutate din termenul de 9 ani de închisoare, cu o pedeapsă mai blândă, sub formă de amendă, ca fiind neîntemeiată.

12. Pentru a se pronunța în acest sens, instanța de fond a reținut că reieșind din prevederile legale ale Legii nr.69 din 04.04.2025 pentru interpretarea articolului 7 din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, se reține că – *Art.1. - În sensul art.91 și 92 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985/2002 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr.72–74, art.195), cu modificările ulterioare, și al art.7 din Legea nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2021, nr.325–333, art.510), cu modificările ulterioare, persoana condamnată la data intrării în vigoare a Legii nr.243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nu poate fi liberată condiționat de pedeapsă înainte de termen conform art.91 din Codul penal nr.985/2002 sau acesteia nu îi poate fi înlocuită partea neexecutată din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă conform art.92 din Codul penal nr.985/2002, dacă detențiunea pe viață a fost comutată în închisoare. Art.2. - Prezenta lege se aplică inclusiv persoanelor cărora li s-a comutat pedeapsa în temeiul art.7 din Legea nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu*

aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și au fost liberate condiționat de pedeapsă înainte de termen conform art.91 din Codul penal nr. 985/2002 sau le-a fost înlocuită partea neexecutată din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă conform art.92 din Codul penal nr. 985/2002. Art.3. - Prevederile prezentei legi se aplică inclusiv persoanelor în privința cărora procedurile extrajudiciare și judiciare legate de aplicarea Legii nr. 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova și de aplicarea liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen sau de aplicarea înlocuirii părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă au fost inițiate până la intrarea în vigoare a prezentei legi.

13. Astfel, Colegiul penal reține că instanța de fond s-a raliat poziției exprimate de administrația instituției penitenciare în Răspunsul nr.5-C474/25 din 07.07.2025, și anume raționamentului că dacă prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 12.12.2022, în temeiul art. 7 alin. (1) lit. b) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021, s-a redus condamnatului Grigore CUPCEA pedeapsa de 9 (nouă) ani închisoare, stabilită prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2016, cu o pătrime (1/4), în contextul Legii nr.69 din 04.04.2025, atunci cererea condamnatului privind examinare în cadrul Comisiei penitenciarului posibilității înaintării în instanța de judecată a unui demers cu privire la aplicarea prevederilor art.92 Cod penal, nu poate fi examinată, sau cum a fost indicat ”imposibilitatea de a examina”, *soluție care este de natură a indica asupra inadmisibilității examinării unei cereri.*

14. Din lectura Legii nr. 69 din 04.04.2025 pentru interpretarea articolului 7 din Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, în raport cu articolele 91 și 92 din Codul penal, deducem că scopul acestei legi este de a preveni cazurile de aplicare a prevederilor art.91 și 92 Cod penal ***condamnaților în situația în care detențiunea pe viață a fost comutată în închisoare.***

15. Astfel, legea interzice liberarea condiționată înainte de termen sau înlocuirea părții neexecutate a pedepsei cu una mai blândă, în temeiul art. 91 și art. 92 Cod penal, exclusiv în privința anumitor categorii de condamnați expres prevăzuți de lege, și anume dacă detențiunea pe viață a fost comutată în închisoare. Or, în speță, CUPCEA Grigore nu a fost condamnat la detențiune pe viață, ci pentru comiterea infracțiunii prevăzute la art. 190 alin. (5) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa de 9 (nouă) ani închisoare.

16. Totodată, în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, pedeapsa aplicată prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2016 a fost redusă cu 1/4, circumstanță care nu atrage incidența situațiilor restrictive reglementate de Legea nr. 69 din 04.04.2025.

17. În logica raționamentului invocat de instituția penitenciară, preluat de instanța de fond, potrivit căruia aplicarea anterioară a art. 7 din Legea nr. 243 din 24.12.2021 ar exclude, în mod automat, posibilitatea aplicării ulterioare a art. 92 Cod penal, s-ar ajunge la lipsirea de efect a ultimei norme față de toți beneficiarii amnistiei, fără distincție și pe o perioadă nedeterminată. O asemenea interpretare este contrară atât rațiunii instituției amnistiei, ca act de clemență al

statului, cât și finalității și prevederilor art. 92 Cod penal. ***Interdicțiile privind înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă, conform art.92 Cod penal, nu pot fi extinse prin analogie sau interpretate administrativ.*** Astfel, excepțiile trebuie interpretate restrictiv și exclus situațiile de creare a unor interdicții ”implicite”. De asemenea, a accepta raționamentul criticat, sub aspect de aplicare generalizat, fără distincția inserată legal în Legea nr.69 din 04.04.2025, ar însemna acceptarea amnistiei ca măsură cu efect restrictiv, nu favorabil, și a considera că beneficiarul amnistiei ar fi dezavantajat față de un condamnat care nu a beneficiat de amnistie. Finalmente, nu se poate accepta o interpretare care ar transforma amnistia într-un obstacol permanent la art.92 Cod penal.

18. Ca urmare, instanța de recurs constată că erorile admise de instanța de fond sunt de natura celor care echivalează cu nerezolvarea fondului cauzei, fapt ce impune casarea integrală a încheierii atacate și remiterea cauzei la rejudecare instanței de fond, într-un alt complet de judecată, în vederea înlăturării deficiențelor constatate.

19. La rejudecare, instanța de fond urmează să aprecieze fiecare probă administrată la dosar sub aspectul pertinenței, concludenței, utilității și veridicității, iar totalitatea probelor – sub aspectul coroborării acestora, raportat la cererea de aplicare a prevederilor art. 92 Cod penal; să înlăture lacunele comise, să examineze cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, cu respectarea dreptului la un proces echitabil, urmând ca soluția ce va fi pronunțată să fie determinată atât de materialul probator existent la dosar, cât și de probele ce pot fi administrate și anexate ulterior, în funcție de aprecierea acestora prin prisma prevederilor art. 92 Cod penal, cu pronunțarea unei hotărâri legale, întemeiate și motivate asupra tuturor motivelor invocate de participanții la proces.

20. În conformitate cu art.art.437 alin.(1), pct.4), 448, art. 449 alin. (1), pct. 2), lit. c), 472 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Centru, -

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de avocatul Eduard CALMAȚUI, în interesul condamnatului CUPCEA Grigore, împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 28 august 2025.

Se casează integral încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 28 august 2025, cu trimiterea cauzei la rejudecare, în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele ședinței, judecător Marcel JUGANARI

judecătorii Adrian CERBU

Marcel POPESCU